

Beleidskader zonneparken en windparken gemeente Echt-Susteren

Vastgesteld door de gemeenteraad Echt-Susteren op 26 september 2019

Opdrachtgever Gemeente Echt-Susteren

Auteurs Mirjam Roorda-Knape & Stefan van Waarden

Driven by Values B.V.

Poststraat 8

6135 KR Sittard

T +31 (0)46 204 8870

E info@d-bv.nl

I www.drivenbyvalues.nl

Beleidskader zonneparken en windparken gemeente Echt-Susteren

Datum	Juni 2019
Status	Eindrapport
Opdrachtgever	Gemeente Echt-Susteren
Auteur	Mirjam Roorda-Knape & Stefan van Waarden
Review	Sandra Kuipers en Hans Schönwetter

Aan de inhoud van dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. De gepresenteerde informatie is met de grootst mogelijk zorg samengesteld en wordt verondersteld betrouwbaar te zijn. Driven By Values is, evenals betrokken organisaties, niet aansprakelijk voor eventueel geleden schade door onjuistheden, onvolledigheden en eventuele gevolgen van handelen op grond van informatie uit dit rapport.

Energieneutraal in 2040

“In de gemeente Echt-Susteren is het goed wonen, werken en recreëren. Niet voor niets zijn wij al jaren een Cittaslow gemeente. Om onze toekomstige generaties ook te kunnen laten genieten van al het moois dat onze gemeente te bieden heeft, wordt de gemeente in 2040 energieneutraal. Dat wil zeggen dat wij niet meer energie verbruiken dan dat wij groen opwekken. Om dat te bereiken hebben wij ook in Echt-Susteren wind- en zonneparken nodig. Dit beleidskader beschrijft de uitgangspunten voor initiatiefnemers die met duurzame energieopwekking aan de slag willen in de gemeente Echt-Susteren.”

Inleiding

Om de energieambitie van de gemeente Echt-Susteren te realiseren, moet de gemeente investeren in energiebesparing en duurzame energieopwekking. Dit vindt plaats binnen de gemeentegrens en in samenwerking met de regio. Initiatieven met betrekking tot duurzame energieopwekking door de inzet van zonne- en windenergie zijn hiervoor nodig. De gemeente gaat hier op inzetten.

De gemeente wil regie voeren op waar deze ontwikkelingen plaatsvinden, dit beleidskader benoemt hiervoor de uitgangspunten. De uitgangspunten beschrijven de voorwaarden waaronder initiatiefnemers van duurzame energieopwekking binnen de gemeente aan de slag kunnen. Door middel van dit kader kan een afgewogen keuze worden gemaakt voor een concreet initiatief.

Het kader heeft geen betrekking op duurzame opwekking voor eigen gebruik zoals kleine windmolens of zonnepanelen op een bouwblok en op daken. De gemeente stimuleert dergelijke initiatieven en staat hier in principe positief tegenover voor zo ver de projecten voldoen aan de geldende regels van het bestemmingsplan en bijvoorbeeld welstandseisen. Bedrijven worden door de gemeente gestimuleerd en gefaciliteerd met betrekking tot het verduurzamen van het eigen vastgoed en deze geschikt maken voor opwekinstallaties van duurzame energie.

Het beleidskader is tot stand gekomen door actief bewoners en andere belanghebbenden uit de gemeente te laten participeren in het proces. Hiervoor zijn onder andere kennis- en meedenksessies georganiseerd voor inwoners, andere belanghebbenden, ambtenaren en Raad- en commissieleden van de gemeente. Tijdens deze sessies kreeg men informatie over de energietransitie, wind- en zonne-energie in de gemeente en zijn stellingen voorgelegd aan de aanwezigen. Ook is de Climate Chase Game gespeeld, een spel waarin men gezamenlijk aan de slag ging om het energiedoel van de gemeente in 2040 in te vullen.

Kader Duurzame Energieopwekking

Het 'Gemeentelijk Kader Duurzame Energieopwekking' geeft de uitgangspunten voor de ontwikkeling, realisatie en exploitatie van grondgebonden zonne- en windparken in de gemeente Echt-Susteren.

Uitgangspunten

- 1) De zonne- en windparken moeten op een goede manier landschappelijk worden ingericht en moeten passen binnen een goede ruimtelijke ordening. De initiatiefnemer stelt hiervoor een landschapsinrichtingsplan op. Hierin wordt ook gekeken naar de samenhang met andere projecten in het gebied, zodat een samenhangend landschappelijke beeld ontstaat;
- 2) Natura 2000 en de Goudgroene landschapszone (POL2014) zijn uitgesloten voor de ontwikkeling van zonne- en windparken;
- 3) Bij de ontwikkeling van zonne- en windparken wordt ingezet op multifunctioneel ruimtegebruik;
- 4) De opbrengsten (€ en kWh) van de zonne- en windparken dienen maximaal terug te vloeien naar de lokale gemeenschap en ten minste in het projectgebied¹. Hierbij wordt aangesloten bij de afspraken uit het ontwerp-Klimaatakkoord waarin gestreefd wordt naar 50% eigendom van de productie van de lokale omgeving;
- 5) Betrokkenen in het projectgebied participeren actief bij de ontwikkeling en exploitatie van het park. De initiatiefnemer draagt, in overleg met de gemeente, zorg voor een actief omgevingsmanagement;
- 6) De initiatiefnemer dient een plan in dat technisch, maatschappelijk en financieel haalbaar en uitvoerbaar is;
- 7) De gemeente neemt een regisserende rol aan (en waar nodig een voorbeeldfunctie) om de realisatie van duurzame opwek van elektriciteit te versnellen;
- 8) Daarnaast geldt voor windparken dat grondspeculatie moet worden voorkomen door in het projectgebied één samenhangend project te ontwikkelen. Alle grondeigenaren binnen het projectgebied moeten een eerlijke grondvergoeding krijgen. Deze grondvergoedingen komen in een gezamenlijk proces met de grondeigenaren tot stand.

¹ Met het projectgebied voor dit beleidskader wordt bedoeld het gebied dat fysiek nodig is voor de installaties plus het invloedsgebied. Voor windturbines geldt een projectgebied van tenminste een straal van vijf keer de rotordiameter rondom een windturbine. Voor een zonnepark wordt per project onderbouwd hoe groot dit gebied is en geldt als indicatie een gebied tot vijfhonderd meter vanaf de rand van het zonnepark.

Toelichting uitgangspunten

Het ontwikkelen van een windpark is niet hetzelfde als het ontwikkelen van een zonnepark. De ruimtelijke impact van een zonnepark is van een andere orde als die van een windpark en ook de business case en winstmarges verschillen. Dit heeft consequenties voor de invulling van de uitgangspunten. De uitgangspunten zijn zo veel als mogelijk gelijk getrokken voor zonne- en windparken maar daar waar nodig is onderscheid gemaakt.

Toelichting uitgangspunt 1: Landschappelijke inrichting

Bij de ontwikkeling van zonne- en windparken moet rekening worden gehouden met de karakteristieken van het landschap, de landschapstypen, zoals vastgelegd in de Structuurvisie van Echt-Susteren. Hiervoor moet bij elk project een landschapsinrichtingsplan worden gemaakt en uitgevoerd in samenhang met andere projecten in de omgeving. Grootschalige landschappen lenen zich beter voor grote zonne- en windparken. Kleinschalige landschappen, zoals rond de beekdalen, lenen zich meer voor kleinschaligere zonneparken. Het plan dient te zijn voorzien van een zichtlijnenstudie en een 3D-visualisatie die goed inzicht geeft in de visueel ruimtelijke aspecten.

Toelichting uitgangspunt 2: Natura 2000 en Goudgroene landschapszone

n.v.t.

Toelichting uitgangspunt 3 : Maximaal multifunctioneel ruimtegebruik

Aangezien ruimte schaars is wordt gestreefd naar maximaal multifunctioneel ruimtegebruik met betrekking tot zonne- en windparken. Dit betekent dat deze functies maximaal gecombineerd dienen te worden met andere ruimtelijk functies of met elkaar. Zo wordt het ruimtegebruik beperkt, wordt versnippering van het landschap tegen gegaan en worden de kosten voor de aanleg van de energie-infrastructuur beperkt.

Toelichting uitgangspunt 4: Terugvloeien van opbrengsten naar de gemeenschap

Opbrengsten dienen maximaal terug te vloeien naar de lokale gemeenschap in de gemeente Echt-Susteren, en daarbuiten als het projectgebied ook in een andere gemeente valt. Dit houdt in dat de gemeenschap de mogelijkheid krijgt mee te investeren in het project en de omgeving profiteert van de revenuen. Zo wordt beoogd dat de ontwikkeling van zonne- en windparken door en voor de omgeving plaatsvindt.

De initiatiefnemer stelt hiervoor een "profijtplan" onder andere op basis van de uitkomsten van een dialoog met de gemeenschap. In het profijtplan wordt beschreven hoe de gemeenschap financieel kan meeprofiteren van de projectontwikkeling en hoe dit wordt georganiseerd, waarbij men transparant en concreet is over:

- a) Het model dat wordt gebruikt;
- b) De inrichting van het proces (onder andere wie mag meepraten en wie beslist over opbrengsten verdeling);
- c) De wijze van informatieverstrekking (iedereen dezelfde informatie);

- d) Inzicht in de boekhouding van het project (tenminste hoofdlijnen kosten en baten);
- e) De verdeling van de baten op hoofdlijnen tussen grondeigenaren, investeerders en omgeving.

Een manier om zoveel mogelijk van de baten terug te laten vloeien naar de omgeving is een samenwerking met een burgercoöperatie.

Windparken

Als indicatie van de financiële ruimte voor de bijdrage aan de omgeving voor windprojecten denken wij aan minimaal 1 euro/ MWh per jaar. Daarnaast wordt er vanuit gegaan dat partijen gelijkwaardig samenwerken in de ontwikkeling, bouw en exploitatie. Hierbij wordt gestreefd naar 50% eigendom van de productie van de lokale omgeving, zoals staat beschreven in het ontwerp-Klimaatakkoord.

De financiële participatie kan op diverse manieren worden ingevuld bijvoorbeeld door een gebiedsfonds, korting op energierekening, uitgifte van obligaties of aandelen, of deelname via een coöperatie.

Zonneparken

De grootte van de zonneparken en de financiële ruimte voor burgerparticipatie in de projecten varieert sterk. Deze financiële ruimte is over het algemeen kleiner dan bij windparken. Voor zonneparken moet uit het profijtplan blijken op welke wijze de omgeving maximaal participeert en profiteert van de zonneweides. Ook hier is het streven een optimale verdeling van de lusten en lasten.

Toelichting uitgangspunt 5: Actief omgevingsmanagement

Initiatiefnemers zorgen dat de gemeenschap vroegtijdig en voldoende betrokken wordt bij de ontwikkeling en exploitatie van het project. De gemeenschap moet een actieve rol krijgen in het proces en daadwerkelijk invloed kunnen hebben op de vormgeving en ontwikkeling van het project. De wijze waarop de initiatiefnemer dit gaat doen wordt voorafgaand aan het project aan de gemeente ter goedkeuring voorgelegd.

De initiatiefnemer stelt hiervoor een communicatie- en participatieplan op waarin tenminste het volgende wordt beschreven:

- a) Een analyse van de belanghebbenden;
- b) Een analyse van de thema's en belangen die in de omgeving spelen;
- c) De wijze van participatie per fase in het project;
- d) Hoe de projectcommunicatie richting belanghebbenden wordt vormgegeven;
- e) Op welke wijze de afspraken met belanghebbenden worden vastgelegd en gemonitord;
- f) Hoe de afspraken met belanghebbenden invloed hebben op de vormgeving, ontwikkeling en exploitatie van het project.

Van de initiatiefnemer wordt verwacht dat zij de omgeving actief betreft bij de verschillende fases van het project. Hiermee wordt bedoeld dat de omgeving actief wordt geïnformeerd over de ontwikkelingen van het project. Ook moet de omgeving ten minste de mogelijkheid krijgen om mee te denken over oplossingen en ideeën kunnen genereren en aandragen met betrekking tot project. De initiatiefnemer koppelt duidelijk terug wat met de inbreng van de omgeving wordt gedaan.

Toelichting uitgangspunt 6: Haalbaar- en uitvoerbaarheid

De initiatiefnemer werkt zijn plan uit op haalbaar- en uitvoerbaarheid en laat deze toetsen door de gemeente.

Toelichting uitgangspunt 7: Rol van de gemeente

Wanneer aan de orde vervult de gemeente bij de ontwikkeling van zonne- en windparken een regisserende rol en voert de planologische procedure. De gemeente stuurt op het goed verlopen van het participatieproces en toetst aan de beleidsuitgangspunten.

Toelichting uitgangspunt 8: Voorkomen van grondspeculatie

De gemeente wil grondspeculatie bij windparken voorkomen om de volgende redenen:

- a) Het voorkomen van individuele grondafspraken die mogelijk kunnen conflicteren in een gebied;
- b) Het voorkomen dat afspraken enkel gaan over de gronden waarop de projecten fysiek worden ontwikkeld en niet over de gronden waar deze projecten ook een invloed hebben. Gezamenlijk gaat het hier dan over het projectgebied;
- c) Het voorkomen dat de inrichting van een gebied door individuele grondafspraken wordt bepaald ten koste van een goede ruimtelijke ordening.

Door de initiatiefnemers wordt in kaart gebracht of meerdere initiatieven in het projectgebied in ontwikkeling zijn. Is dit aan de orde dan beschrijft de initiatiefnemer hoe gezamenlijk tot één plan wordt gekomen. Wanneer meerdere grondeigenaren in het projectgebied aanwezig zijn, dan krijgen zij allen een grondvergoeding. Door de initiatiefnemer wordt aangegeven hoe deze vergoeding in een gezamenlijk proces met de grondeigenaren wordt bepaald en welke methodiek wordt gehanteerd.